

*Redovisningen av resultatet av den särskilda satsningen
mot den grova organiserade brottsligheten.*

Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten – 2010

Innehåll

Regeringsuppdraget	3
Samverkansrådet har ordet	4
Den gemensamma plattformen	5
Samverkansrådet.....	5
Operativa rådet.....	5
Kansliet för Samverkansrådet och Operativa rådet.....	5
Nationellt underrättelsecenter – NUC.....	5
Regionala underrättelsecenter – RUC.....	6
Aktionsgrupper.....	6
Myndighetsgemensam inriktning 2010 från Samverkansrådet	7
Förutsättningar för samverkan	8
Myndighetsuppdrag.....	8
Den myndighetsgemensamma inriktningen.....	8
Kontakter och kontaktnät.....	8
Ekonomi och resurser.....	8
Lagstiftning.....	8
Kunskapen kring och möjligheten till att återta brottsutbyte.....	9
Resultat 2010	10
Bedömning av resultatet.....	10
Förutsättningar för resultatredovisningen.....	10
Verksamhetens utfall.....	10
Nedlagd tid.....	10
Insatser.....	11
Misstänkta och häktade personer.....	12
Domar och påföljder.....	12
Beslag och resultat av tillgångsinriktad brottsbekämpning.....	12
Internationellt arbete.....	13
Underrättelsetjänst NUC och RUC.....	13
Verksamheten vid NUC.....	13
Verksamheten vid RUC.....	13
Ekonomi.....	14
Aktionsgrupper.....	14
NUC.....	14
RUC.....	14
Brå:s utvärdering	15
Reflektion och framåtblick från Operativa rådet	17
Reflektion.....	17
Framåtblick.....	17
Bilaga 1. Princip för uppföljning och återrapportering av insatserna	18
Kvalitetssäkring av inrapporterad data.....	19
Bilaga 2. Myndigheternas arbete med att återta brottsutbyte	20

Utgivare: Rikspolisstyrelsen, Box 12256,
102 26 Stockholm
D nr: A-400-335/11
Grafisk form: Alenäs Grafisk Form/Citat
Upplaga: 200 ex
Tryck: RPS tryckeri, Stockholm 2011

Regeringsuppdraget

Under hösten 2007 tog regeringen beslut om en nationell satsning mot den grova organiserade brottsligheten. Justitiedepartementet gav ett antal experter i uppdrag att lämna förslag till åtgärder för en effektivare och mer uthållig bekämpning av denna brottslighet. Med stöd av experternas förslag¹ utformade regeringen ett beslut för hur arbetet skulle gå vidare.

I juli 2008 fick Rikspolisstyrelsen i uppdrag att säkerställa en effektiv och uthållig verksamhet för bekämpning av den grova organiserade brottsligheten. Arbetet skulle bedrivas tillsammans med Ekobrottsmyndigheten, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten. Under 2010 anslöt även Försäkringskassan till den myndighetsgemensamma satsningen mot grov organiserad brottslighet och ingår numera både i Samverkansrådet och i Operativa rådet.

I uppdraget ingår att vidta åtgärder för att:

- inrätta särskilda aktionsgrupper vid åtta polismyndigheter och Rikskriminalpolisen
- etablera permanenta myndighetsgemensamma regionala underrättelsecenter (RUC) på åtta platser i landet
- fortsätta att utveckla ett myndighetsgemensamt nationellt underrättelsecenter (NUC)
- säkerställa en bred myndighetsrepresentation i Operativa rådet där representanterna har befogenhet att fatta bindande beslut för den myndighet de företräder.²

---

¹ Nationell mobilisering – överväganden och förslag (Ds 2008:38).

² Regeringsbeslut I:7 Uppdrag till Rikspolisstyrelsen och andra berörda myndigheter att vidta åtgärder för att säkerställa en effektiv och uthållig bekämpning av den grova organiserade brottsligheten (Ju2008/5776/PO).

Uppdraget omfattade också att myndigheterna i övrigt skulle överväga och vidta åtgärder som bidrar till att genomföra uppdraget. Polisen fick i uppdrag att ansvara för all samordning i samband med att uppdraget genomfördes. Regeringen uttryckte tydligt att utgångspunkten för uppdraget skulle vara att detta genomfördes utifrån en av myndigheterna gemensamt framtagen lägesbild, som utmynnade i ett beslut om en gemensam nationell strategisk inriktning.

I uppdraget ingår också att årligen redovisa resultaten av den särskilda satsningen för att bekämpa den grova organisatoriska brottsligheten.

Slutredovisningen av uppdraget överlämnades till regeringen i slutet av juni 2009.³

I redovisningen presenterades bland annat att det ursprungliga Operativa rådet skulle delas i två råd: Samverkansrådet och Operativa rådet i en ny konstellation.

---

³ Slutredovisning regeringen 2009-06-26 (POA 400-4599/08).

Samverkansrådet har ordet

Den grova organiserade brottsligheten fortsätter att vara en påtaglig och destruktiv kraft i vårt samhälle. Den drabbar människor som kommer i dess väg. Den skadar vårt samhälle ekonomiskt genom att de kriminella undanhåller skatt och sätter konkurrensen ur spel.

Sedan 2009 arbetar ett tiotal myndigheter gemensamt i en ny form mot den grova organiserade brottsligheten. Vi samarbetar strategiskt genom att lägga ihop vår kunskap om den grova organiserade brottsligheten och skapar på så sätt den mest heltäckande lägesbilden vi haft hittills. Ett operativt samarbete, som bygger på myndigheternas ansvar och uppgifter, ger förutsättningar för att vi med kraft och precision kan slå mot kriminella nätverk och deras verksamhet i hela landet.

Ett centralt gemensamt mål är att sätta in tillräckliga resurser för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten så att den som begår brott lagförs och att utbytet av brott kan förverkas.

Under 2010 har vi vidareutvecklat samarbetet. Alla myndigheter har bidragit till bra samarbeten i våra råd, underrättelsecenter och aktionsgrupper. Dessutom har vi välkomnat Försäkringskassan till Samverkansrådet och Operativa rådet.

Under 2010 har det nationella perspektivet fått allt större genomslag. Informationsflödet om de grovt kriminella och deras verksamhet ökar i våra nationella kanaler. Aktionsgrupperna förstärker varandra över hela landet vilket medför att stödet till förundersökningarna kan ges mer konsekvent och uthålligt.

Framöver har vi många utmaningar. Myndigheterna har under 2010 påbörjat ett gemensamt arbete för att bättre kunna arbeta aktivt med brottsutbytesfrågorna. Under 2011 behöver vi ytterligare utveckla vår förmåga att återta brottsvinster, det vill säga att utreda och säkra de tillgångar som kriminella byggt upp genom brottslighet. Genom att återta de kriminellas utbyte av brott, försvagas deras förmåga att bedriva kriminell verksamhet och det skickar en viktig signal till omgivningen: Brottlönar sig inte.

En annan utmaning är att utveckla vår samverkan internationellt. Den grova organiserade brottsligheten stoppas inte av några landsgränser, den drar snarare nytta av dem. Under 2011 kommer implementeringen av det nya beslutet om Eurojust och Prövråds-beslutet att göra det enklare att utbyta uppgifter om dna, fingeravtryck och fordon inom EU.

2011 har goda förutsättningar att bli ett år då vi tar ytterligare steg framåt i arbetet med att bekämpa den grova organiserade brottsligheten. Framgång kräver att vi utvecklar alla de möjligheter till samverkan som finns, både nationellt och internationellt. Vi har lagt en god grund, och fått en god start på den myndighetsgemensamma satsningen. Nu fortsätter arbetet.

Eva Håkansson Fröjelin, Ekobrottsmyndigheten
Adriana Lender, Försäkringskassan
Lars Nylén, Kriminalvården
Eva Liedström Adler, Kronofogden
Judith Melin, Kustbevakningen
Bengt Svenson, Rikspolisstyrelsen
Ingemar Hansson, Skatteverket
Anders Danielsson, Säkerhetspolisen
Ted Stahl, Tullverket
Anders Perklev, Åklagarmyndigheten

Den gemensamma plattformen

I juni 2009 undertecknades en överenskommelse mellan Ekobrottsmyndigheten, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Rikspolisstyrelsen, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten (I denna redovisning benämns dessa myndigheter fortsättningsvis de samverkande myndigheterna). Överenskommelsen innebar att den myndighetsgemensamma satsningen mot den grova organiserade brottsligheten trädde i kraft den 1 juli samma år. Organisationen för satsningen består av Samverkansrådet och Operativa rådet, ett kansli, ett nationellt underrättelsecenter (NUC), åtta regionala underrättelsecenter (RUC) och åtta aktionsgrupper. Denna gemensamma plattform beskrivs nedan.

Samverkansrådet

Rådets huvuduppgift är att fatta beslut om den strategiska inriktningen för den myndighetsgemensamma satsningen. Vid mötet i Samverkansrådet 20 april 2010 beslutades att även Försäkringskassan skulle bjudas in till att delta i rådet. Samverkansrådet består nu därför av tio myndighetschefer samt rikskriminalchefen som föredragande.

Samverkansrådet beställer årligen en myndighetsgemensam lägesbild av NUC, rörande den grova organiserade brottsligheten. Utifrån lägesbilden tas ett årligt strategiskt inriktningsbeslut fram. Beslutet fastställs av Samverkansrådet och är styrande för inriktningen av verksamheten i Operativa rådet. Samverkansrådet sammanträder två gånger om året med rikspolischefen som ordförande och beslut fattas alltid i konsensus.

Operativa rådet

Operativa rådet består av operativa chefer från samma myndigheter som är representerade i Samverkansrådet. Fyra av myndigheterna har en utökad representation i rådet. Ekobrottsmyndigheten representeras av en åklagare och en polis. Skatteverket har en representant från beskattningsverksamheten och en från den brottsbekämpande verksamheten. Åklagarmyndigheten representeras av tre åklagare, en från de respektive internationella åklagarkamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Polisen representeras av åtta poliser från de sju regioner-

na¹ (Region Nord har två representanter) och en representant från Rikskriminalpolisen. Inkluderat ordföranden består rådet därmed av totalt 23 medlemmar.

Representanterna i rådet har mandat att för sin myndighet eller polisregion fatta operativa beslut, vilket bland annat innebär att resurs ska finnas att tillgå när det krävs för insatsen².

Operativa rådet har i uppgift att prioritera den nationella operativa inriktningen samt att besluta om användandet av aktionsgrupperna och andra multidisciplinära resurser i enskilda insatser. Operativa rådet sammanträder varannan vecka med rikskriminalchefen som ordförande och beslut fattas alltid i konsensus.

Kansliet för Samverkansrådet och Operativa rådet

Till stöd för de båda råden har ett kansli inrättats. Detta består av sju personer (chef, ställföreträdande chef, två handläggare, två verksamhetsanalytiker och en sekreterare). Kansliet utgör en myndighetsgemensam berednings-, uppföljnings- och redovisningsfunktion och är navet för verksamheten inom ramen för rådets uppdrag. Kansliets huvuduppgift är att planera, bereda, lämna förslag till beslut, protokollera samt följa upp Samverkansrådets och Operativa rådets möten. Dessutom ansvarar Kansliet för att årligen sammanställa en redovisning till regeringen, rörande resultatet av den myndighetsgemensamma satsningen mot grov organiserad brottslighet.

Nationellt underrättelsecenter – NUC

NUC består av de samverkande myndigheterna förutom Åklagarmyndigheten. Däremot finns Migrationsverket representerat. Centret består av en strategisk funktion för underrättelseanalys och en operativ funktion för underrättelsesamordning. NUC ska bland annat årligen producera en myndighetsgemensam lägesbild som ligger till grund för Samverkansrådets strategiska inriktningsbeslut. De ska i samverkan med RUC ta fram metoder

¹ De sju regionerna är: Nord (Västerbotten, Västernorrland, Norrbotten och Jämtland), Bergslagen (Örebro, Dalarna och Värmland), Mitt (Uppsala, Gävleborg och Västmanland), Stockholm (Stockholm och Gotland), Öst (Östergötland, Södermanland och Jönköping), Väst (Västra Götaland och Halland) samt Syd (Skåne, Kalmar, Kronoberg och Blekinge).

² Med insats avses i denna redovisning beslutade insatser av Operativa rådet.

---

och förtydliga vilka underrättelsebehov som föreligger samt se till att informationsflödet mellan RUC samordnas. NUC har huvudansvaret för en resultatredovisning som mäter effekten av det gemensamma arbetet avseende löpande ärendesammanställningar kopplade till strategiska personer och deras nätverk. De ska också på sikt systematiskt inventera förutsättningarna, det vill säga underlättande faktorer, för grov organiserad brottslighet i syfte att förbättra bekämpningen av denna brottslighet.

Regionala underrättelsecenter – RUC

RUC ska bestå av en styrgrupp med chefer och en handläggargrupp med handläggare från samverkansmyndigheterna samt Migrationsverket (Åklagarmyndigheten är enbart representerad i styrgruppen). Centren finns på åtta platser i landet¹. Sammansättningen i grupperna och mötesfrekvensen ser lite olika ut, men i regel arbetar handläggarna cirka tre dagar i veckan i gemensamma lokaler. Alla förslag till insatser som ska beslutas om i Operativa rådet ska ha bearbetats av RUC alternativt NUC.

---

¹Umeå, Sundsvall, Uppsala, Örebro, Stockholm, Norrköping, Göteborg och Malmö.

Aktionsgrupper

Aktionsgrupperna består av 200 polisanställda som är fördelade på de sju regionerna och Rikskriminalpolisen. Grupperna består av chefer/ledare, spanare, utredare, analytiker, registratorer och administratörer. Aktionsgruppernas sammansättning och storlek varierar. Regionerna Stockholm, Väst, Syd och Rikskriminalpolisen har vardera 30 anställda medan regionerna Nord, Bergslagen, Mitt och Öst har vardera 20 anställda. Grupperna ska i princip uteslutande arbeta i insatser beslutade av Operativa rådet. Aktionsgrupperna är administrativt och fysiskt placerade i åtta polismyndigheter (inom ramen för regionsindelningen där Nord är delad på två orter) och vid Rikskriminalpolisen, men de ska verka nationellt och flexibelt.

Myndighetsgemensam inriktning 2010 från Samverkansrådet¹

Den myndighetsgemensamma inriktningen ska i första hand fokusera på konstellationer² med kapacitet att agera inom de tre brottsområden som bedöms som särskilt samhällsfarliga i kombination med varandra.

Dessa är användandet av:

1. företag i brottslig verksamhet
2. otillåten påverkan och
3. våld

Konstellationer med kapacitet att agera inom samtliga tre brottsområden utgör ett påtagligt hot och bör högprioriteras. Konstellationer med kapacitet att använda företag i brottslig verksamhet (1) i kombination med något av de övriga brottsområdena (2 eller 3) utgör ett hot och bör prioriteras.

Utifrån klassificeringen ovan görs en bedömning av konstellationens ”farlighetsgrad” genom att gradera förmågan inom respektive brottsområde. Denna prioritering (i två steg) ska vara vägledande för identifiering av de konstellationer som i första hand ska bekämpas. Bekämpning av konstellationer med kapacitet att agera inom endast ett av brottsområdena (1, 2 eller 3)³ kan trots detta prioriteras – om farlighetsgraden är mycket hög inom brottsområdet eller om det finns andra särskilda strategiska skäl. Vid prioriteringar ska möjligheten till att förverka tillgångar och återta brottsutbyte särskilt beaktas.

I de fall en konstellation har sin huvudsakliga bas förlagd till utlandet och det därigenom saknas möjlighet till fullgod kapacitetsbedömning ska EU:s rådsbeslut från den 4–5 juni 2009 tillämpas. Möjligheterna att bekämpa brottets källa bör vägas in i det internationella engagemanget.

---

¹ Beslut i Samverkansrådet den 2 december 2009.

² ”Personer som hjälps åt för att genomföra brottsupplägg som kräver samverkan men där samverkan sker ad hoc snarare än över tid. I en kriminell konstellation kan finnas personer som tillhör en organisation eller gruppering, eller har en egen ställning som specialist.” NUC Rapport 2009:2.

---

³ Ej att förväxla med de tre brottsområden som finns för indelningen av all brottslighet i polisens övergripande uppföljning.

Förutsättningar för samverkan

Operativa rådets medlemmar har ombetts att uttrycka sina synpunkter på förutsättningarna för och betydelsen av samverkan inom den myndighetsgemensamma satsningen. Samtliga har inkommit med synpunkter. Nedan följer en sammanställning över synpunkterna inom olika områden.

Myndighetsuppdrag

Myndigheterna arbetar redan mot grov organiserad brottslighet inom ramen för respektive myndighetsuppdrag. Uppdragen varierar mellan myndigheterna. Även om alla myndigheters uppdrag inte omfattar direkt brottsutredande verksamhet, upplevs ändå att en indirekt koppling finns. Det finns dock en problematik kring att de icke brottsutredande myndigheterna inte kan få del av underrättelsematerial i den utsträckning som anses nödvändigt för att de i senare skede ska kunna bidra på bästa sätt till satsningen och känna sig delaktiga fullt ut i samarbetet.

För att uppnå effektivitet är det viktigt att det finns ett nationellt myndighetsövergripande perspektiv, här har samarbetet i Samverkansrådet och Operativa rådet en betydelsefull roll. Genom att varje myndighet bidrar med sin särskilda kompetens kompletterar man varandra i strävan mot ett gemensamt resultat.¹

Den myndighetsgemensamma inriktningen

Samtliga myndigheter är positiva till att det nu finns en myndighetsgemensam inriktning som underlättar samverkan. Samverkan har även skett tidigare, men har nu mer strukturerade former. Genom att tydliggöra vilka resurser, möjligheter och befogenheter som finns inom den egna myndigheten förbättras informationsutbytet vilket bidrar till att förbättra möjligheterna att gemensamt bekämpa grov organiserad brottslighet.

¹Någon myndighet, kan på grund av begränsningar i myndighetens uppdrag, enbart delta i ärenden med tydlig inriktning mot det egna verksamhetsområdet. Denna begränsning innebär att i de fall en insats kräver operativa resurser men inte faller inom ramen för myndighetens instruktion kan myndigheten tillämpa Avgiftsförordningen (1991:191), vilket innebär att de får kostnadstäckning.

Samverkan inom ramen för satsningen skapar fördelar även inom ärenden av regional/lokal karaktär, och inte enbart i de ärenden som är relaterade till grov organiserad brottslighet på nationell nivå. Det finns dock fortfarande utvecklingspotential och områden där samarbetet kan förbättras ytterligare.

Kontakter och kontaktnät

Den formaliserade strukturen medför att kontakter, såväl formella som informella, underlättas avsevärt. Strukturen gör att det idag är lättare att ta del av respektive myndighets kunskaper och kompetens. Den ökade samverkan har således mervärden även utanför Operativa rådet och den myndighetsgemensamma satsningen.

Ekonomi och resurser

Flertalet myndigheter har inte blivit tilldelade särskilt avsatta medel för sitt deltagande i satsningen utan hanterar detta inom ordinarie anslag. För några har det inneburit att resurser för det gemensamma arbetet har fått tillsättas med en lägre ambitionsnivå än vad som varit önskvärd. Merparten av myndigheterna har genom prioriteringar lyckats omfördela resurser till satsningen.

Lagstiftning

Samverkan inom ramen för satsningen har synliggjort vissa utmaningar i lagstiftningen. Flera myndigheter har påpekat problemet med att det inte finns en gemensam sekretessbestämmelse. Den lagstiftning som finns tolkas och tillämpas olika vilket medför problem i informationsutbytet. Nuvarande lagstiftning upplevs svår att tillämpa vilket leder till att generalklausulen sannolikt tillämpas i högre utsträckning än lagstiftaren avsett. Ett förtydligande i lagstiftningen beträffande sekretessbrytande regler mellan myndigheter är därför angeläget. Behov av förändring i lagstiftningen om penningtvätt har också framförts. Utredningen om genomförande av dataskyddsrambeslutet² har nu dock fått ett tilläggsdirektiv³ för att titta närmare på denna problematik.

²Ju 2010:02

³Dir 2010:112

Kunskapen kring och möjligheten till att återta brottsutbyte

Utifrån de samverkande myndigheternas respektive uppdrag och kompetensområden finns särskilt goda förutsättningar för att utreda ekonomiska förhållanden hos de personer som omfattas av inriktningen för bekämpningen av grov organiserad brottslighet. Syftet är att spåra, säkra, förverka och återföra utbytet av brott.

Alla myndigheter anser att kunskapen kring och möjligheten till att återta brottsutbyte har blivit bättre, till stor del tack vare myndighetsövergripande samverkan. Tillgången och närheten till kompetens och kunskap är tydliga framgångsfaktorer. Arbetet kräver särskilda kunskaper som måste beaktas i samband med samverkan och resurssäkring. Både fokus på och förmågan till att återta brottsutbyte har ökat, som ett resultat av den myndighetsgemensamma satsningen. Det är dock angeläget med en fortsatt utveckling inom området.

Eftersom RUC arbetar underrättelsebaserat, medför detta att de generellt inte biträder vid tillgångsutredningar efter beslut om insats i Operativa rådet då förundersökning är inledd. Det skulle vara en fördel att utveckla samverkan mellan RUC och förundersökningsledare i pågående förundersökningar. Det är dock av vikt att de olika förutsättningar som råder under kriminalunderrättelsestadiet och förundersökningsstadiet beaktas vid detta samarbete.

Resultat 2010

Bedömning av resultatet

Det kvantitativa resultatet 2010 – i form av 375 756 redovisade resurstimmar, 313 misstänkta personer, 186 häktade personer, närmare 200 fängelseår utdömda i tingsrätten samt betydande tillgångsriktad brottsbekämpning i cirka en tredjedel av de 23 insatserna¹ som pågått under 2010 – bedöms vara ett påtagligt resultat. Detta är enbart resultatet av arbetet i de insatser som beslutats av Operativa rådet, vilket enbart utgör en del av det totala brottsbekämpande arbetet mot grov organiserad brottslighet.

Mervärdet som den särskilda myndighetsgemensamma satsningen haft är viktig för värderingen av resultatet. Till stor del är den brottslighet, och de kriminella personer som utgör insatsernas fokus, redan tidigare uppmärksammas av de samverkande myndigheterna och hade ändå varit föremål för olika brottsbekämpande aktiviteter. I vilken utsträckning det kvantitativa resultatet är ett uttryck för ett mervärde kan ännu inte slås fast. Emellertid bedöms den myndighetsgemensamma inriktningen ha förbättrats under året. Detta är, tillsammans med de ökade förutsättningarna för uthållighet och samverkan, argument som pekar mot en positiv utveckling för mervärdet av satsningen. En stor skillnad jämfört med tidigare är att de samverkande myndigheterna allt mer har ett kontaktnät och ett konkret åtagande att som aktörer bidra till ett gemensamt resultat i bekämpningen av grov organiserad brottslighet. Resultatet för bekämpningen av denna brottslighet är också beroende av det arbete som utöver satsningen bedrivs vid myndigheterna.

Förutsättningar för resultatredovisningen

Resultatredovisningen försöker fånga de relevanta händelserna, och resultatet av dessa, som skett under året. Det innebär att resultatet omfattar händelser i insatser som påbörjats före 2010 och sådana som pågår in på 2011.²

Det är för tidigt att värdera det kvantitativa resultatet ur ett utvecklingsperspektiv. Det finns ännu inte någon motsvarande period att jämföra 2010 med. Det är överhuvudtaget svårt att isolera det kvantitativa resultatet till

¹ Andelen av den sammanlagda resurstiden som arbetats inom denna tredjedel av insatserna är betydligt högre.

² Se vidare bilaga Princip för uppföljning och återrapportering av insatserna³.

en viss period och jämföra med en annan – åtminstone om perioderna inte är mycket långa. Insatserna pågår ofta under lång tid, tidsspannet för de olika faserna i arbetet varierar också mycket mellan insatserna. Dessutom varierar resursinsatsen mycket.

Hälften av insatserna står för cirka 85 procent av den redovisade resurstiden. Insatsernas omfattning, typ och längd varierar därmed mycket. Det behövs kvalitativ uppföljning för att komplettera det kvantitativa resultatet. Hittills har det, utifrån uppdraget beslutat i Operativa rådet³, genomförts fördjupade kvalitativa uppföljningar av två insatser. Ytterligare insatser ska följas upp inom kort. Resultatet av de kvalitativa uppföljningarna kommer att redovisas under 2011.

Verksamhetens utfall

Nedlagd tid

Tabell 1. Redovisad resurstid 2010 för insatser beslutade av Operativa rådet

	2009	2010
Totalt	141 144	375 756

Den totala tid som redovisats för insatserna 2010 har varit 375 756 timmar. Polisen har redovisat 333 156 timmar (89%) av dessa, varav aktionsgrupperna redovisat 73 procent av den tiden.

Även om det är polisens arbete som enligt den redovisade arbetstiden dominerar i insatserna så har de övriga samverkande myndigheternas redovisade tid procentuellt sett ökat betydligt jämfört med 2009 (se figur 1).

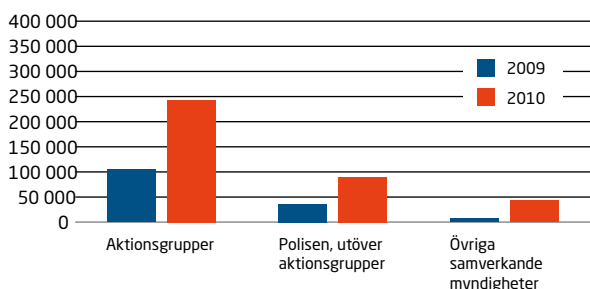
Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Åklagarmyndigheten och Skatteverket är de som utöver polisen redovisat mest tid i insatserna 2010.

I åtta insatser har Skatteverket redovisat arbetad tid 2010, bland annat i de två insatser som mer renodlat är inriktade mot ekonomisk brottslighet. Dessa båda insatser leds av Ekobrottsmyndigheten, och är de två insatser som denna myndighet redovisat en klar majoritet av den arbetade tiden inom. Kronofogdemyndigheten har redovisat arbetad tid i fem insatser, och förekommer i statistiken över säkrade eller utmätta tillgångar i mål om verkställighet i fyra insatser. Tullen har redovisat arbetad

³ Riktlinjer för kvalitativ slutuppföljning av insatser beslutade av Operativa rådet, 2010-08-25.

tid i sex insatser, varav tre i mer betydande omfattning. Säkerhetspolisen och Kriminalvården har redovisat tid i två insatser vardera.¹ Försäkringskassan har ingått i en insats med redovisad arbetstid.² Kustbevakningen har inte redovisat tid i insatserna.³

Åklagarmyndigheten har redovisat arbetstid i majoriteten av insatserna, varav den redovisade tiden i ungefär hälften av insatserna varit mer omfattande.⁴ Efter det att insatserna är avslutade i Operativa rådet fortsätter åklagarnas arbete. Denna tid har inte redovisats för 2010.

Figur 1. Antalet redovisade resurstimmar under 2009 (september–december) och 2010 för (1) aktionsgrupper, (2) polisen, utöver aktionsgrupper⁵ samt (3) övriga samverkande myndigheter.

Insatser

Av de 23 insatser som pågått under 2010 har 15 inletts 2009. Det innebär att under 2010 har beslut tagits om 8 nya insatser och totalt pågick 12 insatser vid årets slut. De under 2010 genomförda eller pågående insatserna omfattas av redovisningen i det följande och aktionsgrupperna har haft ansvaret för 21 av dessa och Ekobrottsmyndigheten för två. Av de 23 insatserna har 21 lett till, eller föregåtts av, ett åklagarbeslut om att inleda förundersökning.

¹ Säkerhetspolisens respektive Kriminalvårdens speciella uppdrag gör att deras deltagande är begränsat.

² Försäkringskassan har varit en mer tydlig aktör i RUC-arbetet (se vidare avsnitt om Verksamheten vid RUC)

³ Ingen av de insatser som beslutats av Operativa rådet har haft en koppling till maritim verksamhet eller fallit inom ramen för Kustbevakningens befogenheter. Kustbevakningen har däremot medverkat i det förberedande arbetet i flera av ärendena i RUC.

⁴ Detta avser den tid som åklagare leder förundersökningar i samband med insatserna. I likhet med de flesta övriga myndigheter som deltar i den myndighetsgemensamma satsningen tillkommer därtill bland annat den tid som avser arbetet i RUC mot grov organiserade brottslighet samt i de fall där kriminalitet upptäcks genom den ursprungliga utredningen och nya förundersökningar kan startas upp genom information som framkommit i samband med den ursprungligt beslutade insatsen. I många fall sker då förundersökningsledning och utredning genom insatser utanför ramen för Operativa rådets beslut.

⁵ Det förekommer en mindre avvikelse från den redovisade resurstiden i Polisens årsredovisning. Orsaken är att ytterligare kvalitetssäkring förändrat statistiken något.

De 23 operativa insatserna huvudinriktning har legat/ligger inom följande brottskategorier⁶:

- Våldsbrott (inkl. olovlig påverkan och rån) (7)
- Tillgreppsbrott (1)
- Narkotikabrott, dopningsbrott (12)
- Ekobrott (2)
- Annat (1)

Den genomsnittliga tiden som insatserna har pågått är vid utgången av 2010 cirka tio månader (inkl. de ärendena som pågick vid denna tidpunkt), med en variation mellan några månader upp till nästan 1,5 år.

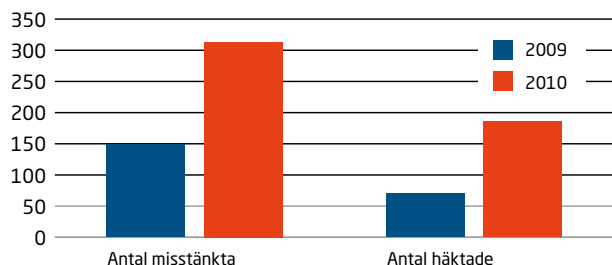
Myndigheternas aktörsroll i insatserna är beroende av insatsens karaktär och vilken fas den befinner sig i. Samtliga myndigheter deltar redan i initialskedet i en insats på så vis att det krävs ett enhälligt beslut i Operativa rådet om att inleda en insats. Därefter är dock respektive myndighets typ och omfattning av arbetsinsats mycket beroende av vilken fas insatsen befinner sig i. Skedet före och efter det att en förundersökning har inletts betyder mycket för vilka som arbetar i insatsen och hur detta arbete sker. Före och efter det att någon person har gripits, delgivits misstanke om brott, häktats och beslut om åtal är fattat är exempel på viktiga ”milstolpar” i insatsen, där främst åklagarnas medverkan påverkas mycket utifrån insatsens förlopp. Efter det att en insats avslutas i Operativa rådet, fortsätter arbetet i lagföringsdelen.⁷

⁶ Den brottskategori som i huvudsak omfattas av insatsens inriktning är av mindre betydelse i förhållande till hur insatsen förhåller sig till den myndighetsgemensamma inriktningen. Det är mycket sällsynt att det är en specifik brottskategori som utgör insatsens fokus. Dessutom finns det inte någon absolut samstämmighet mellan insatsernas inriktning utifrån brottskategorier och den brottslighet som personer misstänkts för i respektive insats.

⁷ I bilaga Princip för uppföljning och återrapportering av insatserna finns en närmare redogörelse för principen för resultatredovisningen, bland annat diskuteras förutsättningarna för att följa upp den myndighetsgemensamma insatsen utifrån de av Operativa rådet beslutade insatserna.

Misstänkta och häktade personer

I insatserna har 313 personer varit misstänkta under 2010 och under de genomförda förundersökningarna har 186 häktats.¹

Figur 2. Antalet misstänkta respektive häktade personer² för 2009 (september–december)³ och 2010.

Efter det att förundersökning inletts har det i insatserna förekommit ett mycket varierande antal misstänkta personer. Två av insatserna står för närmare 40 procent av antalet både 2010 och sett över hela perioden som den myndighetsgemensamma satsningen pågått. Hälften av insatserna står för 80 procent av antalet misstänkta.

Det finns ett relativt högt samband mellan misstänkta personer i respektive insats och den redovisade resurstiden, på så vis att det finns förhållandevis många misstänkta (och häktade) i insatserna med mycket redovisad resurstid.

¹ Anhållna personer förekom i föregående års redovisning, men har exkluderats i årets mot bakgrund av kvalitetsbrister i inrapporteringen.

² Detta är en avvikande statistik från det redovisade antalet misstänkta respektive häktade i Polisens årsredovisning. Orsaken är att ytterligare kvalitetssäkring förändrat statistiken något.

³ Antalet är något större än i föregående års motsvarande redovisning. Orsaken är att det i kvalitetssäkringsarbetet framkommit ytterligare misstänkta personer.

De är främst de insatser som har haft huvudsaklig inriktning mot narkotika, dopningsbrott⁴ som genererat flest misstänkta personer. Därefter följer misstänkta personer i de insatser som haft huvudsaklig inriktning mot våldsbrott (inkl. olovlig påverkan och rån) och ekobrott.

I åtminstone en insats har det förekommit ett stort antal misstänkta som inte direkt ingår i insatsen, men som kan kopplas till det arbete som genomförts inom insatsen. Dessa ingår inte i statistiken.

Domar och påföljder

I 13 av insatserna har åtal väckts och rättslig prövning gjorts under 2010 som resulterat i fängelsedomar. Sammanlagt har 56 personer blivit dömda i tingsrätt till sammanlagt 191 års fängelse. I åtta insatser har det även förekommit domar i hovrätten – dessa domar har generellt inneburit något lägre påföljder än i tingsrätten.

Åklagarnas arbete i egenskap av förundersökningsledare är en framgångsfaktor. Dessutom har de i inledningsfasen deltagit genom inriktnings- och bevisvärderingsfrågor och prövat frågan när en förundersökning ska inledas och senare i processen bland annat beslutat i åtalsfrågan samt fört talan i domstol.

Kriminalvården har bland annat en viktig uppgift i att på bästa sätt tillse att effekterna av lagföringen blir så positiva som möjligt i perspektivet av att begränsa den grova organiserade brottsligheten.

Beslag och resultat av tillgångsinriktad brottsbekämpning

I en majoritet av de 21 insatserna där förundersökning inletts har det redovisats att beslag gjorts under 2010 – i första hand av narkotika, dopningsmedel, kontanter, fordon, mobiltelefoner, datorer och vapen. Det förekommer även beslag av ädelmetaller och livsmedel.

Vid prioriteringar ska möjligheten till att förverka tillgångar och återta brottsutbyte särskilt beaktas. Betydande tillgångsinriktad brottsbekämpning har skett i cirka en tredjedel av insatserna.

⁴ Dopningsbrotten avser i huvudsak en insats.

Tabell 2. Sammanställning per brottskategori över misstänkta och häktade personer i de 23 insatserna¹ som pågått under 2010².

	Antal Insatser	Antal misstänkta	Antal häktade
Våldsbrottslighet (inkl. olovlig påverkan och rån)	7	47	30
Tillgreppsbrott	1	16	8
Narkotika, dopningsbrott	12	220	134
Ekobrott	2	30	14
Annat	1	0	0
Totalt	23	313	186

1. Ytterligare en insats förlänades inte några ingripanden utan avslutades som insats i kartläggningsfasen.

2. Rutinerna för inrapportering av data är delvis manuell, vilket innebär att det kan förekomma olika typer av brister. Ett kvalitetssäkringsarbete inför redovisningen har genomförts varpå brister korrigerats. Det råder emellertid fortfarande en viss osäkerhet om datakvaliteten.

Tabell 3 Resultat av tillgångsinriktad brottsbekämpning 2010¹

	Cirkavärde (kr)
Förverkandeyrkanden och andra yrkanden	46 500 000
Säkrade tillgångar	3 700 000
Förverkade tillgångar efter domstolsbeslut	100 000

¹ Statistiken avser inrapporterad information samt information från tingsrättsdomarna. Inrapporteringsrutiner och definitionerna av tillgångsinriktad brottsbekämpning och beståndsdelarna i detta arbete kommer att utvecklas under 2011. Ett observandum är också att det finns tillgångar som inte tillmätts ett penningvärde, varför de inte kunnat ingå i redovisningen.

Resultatet innebär att det sammanlagda värdet på de brottsvinster som återförts 2010 genom insatser beslutade av Operativa rådet inte kan anses vara särskilt omfattande. Det förhållandevis höga beloppet för förverkandeyrkanden och andra yrkanden förklaras till huvuddelen av yrkanden i en enskild insats.

De flesta förverkanden i insatserna under 2010 avser förverkade beslag av narkotika samt andra typer av kriminellt förvärvade tillgångar med syfte att försäljas vidare alternativt sådant som använts som brottsverktyg.

I likhet med andra mått på resultatet är statistiken i tabell 3 känslig för avgränsade redovisningsperioder. Det finns till exempel en insats där tillgångar säkrats under 2009 och där domar kommer att meddelas under 2011, vilket innebär att inget av detta kommer med i statistiken för 2010.

Generellt för de samverkande myndigheterna har den tillgångsinriktade brottsbekämpningen än så länge varit av mer betydande omfattning inom RUC-arbetet än i insatserna.

Internationellt arbete

I nästan hälften av insatserna redovisas att internationella kontakter har förekommit i brottsbekämpande syfte under 2010. I de flesta fall rör det sig om kontakter inom Europa, men det har även förekommit kontakter med länder i Nordamerika och Asien.

Underrättelsetjänst NUC och RUC

Verksamheten vid NUC

Funktionen för strategisk underrättelseanalys har under året arbetat fram en myndighetsgemensam lägesbild. Mot bakgrund av att funktionen för operativ underrättelsesamordning påbörjade sitt arbete under slutet av året följs den verksamheten inte upp.

Verksamheten vid RUC

Redovisningen av verksamheten grundar sig främst på svaren från en strukturerad enkät till RUC utifrån de riktlinjer som utarbetats mellan Kansliet och RUC. Principen för redovisningen av verksamheten, baserad

på ärenden har emellertid ännu inte gått att harmonisera helt mellan olika RUC. Det innebär att det inte alltigenom går att jämföra den information som samlats in. Dessutom förekommer det visst internt bortfall i enkäterna. Redovisningen ger emellertid en övergripande uppfattning om arbetet. Det har inte varit möjligt att ta fram en samlad statistik över den tid som lagts ned på arbetet i RUC.

Antalet redovisade ärenden som handlagts av RUC och ingått i enkätsvaren uppgår till 119. Av dessa har 17 varit avslutade före 2010 men ingått i redovisningen eftersom relevanta händelser skett i dessa ärenden även under 2010. Det innebär att 102 ärenden pågått under året. Antalet ärenden som initierats under 2010 var 78 och antalet som avslutats var 61.

Om antalet ärenden för de två RUC i Region Nord slås ihop varierar inte antalet ärenden särskilt mycket mellan de flesta av RUC-regionerna – även om det finns skillnader.¹

Huvudbrott för inriktningen på ärendena har främst varit ekobrott/bedrägeribrott, följt av narkotikabrott och våldsbrott. Därutöver finns det bland annat ärenden som i huvudsak varit inriktade på vapenbrott, grova smuglingsbrott och korruptionsbrott. Skatteverket och Polisen är de två myndighetsaktörer som flest ärenden överlämnats till. Därefter följer Försäkringskassan, Ekobrottsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten och Tullverket. Åklagare är med i alla ärenden där det inletts förundersökning.

Nästan samtliga av ärendena har beslutats av RUC:s styrgrupp. I fyra ärenden har denna fråga inte besvarats och tre ärenden har inte beslutats i styrgruppen.

Antalet ärenden som lett till förslag på insats i Operativa rådet är något flytande mot bakgrund av hur begreppet förslag har tolkats. Det är 14 av ärendena, varav 3 sedermera ingått i samma insats, som under 2010 både föreslagits för och beslutats i Operativa rådet. Samtliga ärenden som föreslagits till rådet har lett till en beslutad insats. Av resterande ärenden har den största delen lett till förslag och beslut på regional insats i enskild myndighet. Ganska många, cirka 25–30 ärenden, har lett till förslag och beslut om regional myndighetsgemensam insats. Fem av ärendena har inte lett till något beslut eller saknar uppgift om beslut.

Endast en mindre del av det arbete som sker i RUC leder till förslag på insatser i Operativa rådet och insatser för aktionsgrupperna. Däremot innebär ärendena ofta ett informationsutbyte i handläggargruppen och till exempel beslut i styrgruppen om hantering regionalt eller lokalt i en eller fler berörda myndigheter. Arbetet i RUC upplevs ge ett stort mervärde på lokal och regional nivå.²

¹ Enbart baserat på antalet ärenden som pågått under 2010.

² Rikspolisstyrelsens Internrevisionsrapport, 2010-12-15, Granskning av

För cirka en tredjedel av de 102 ärendena som pågått under 2010 har det angivits att en brottsanmälan upprättats. För cirka hälften av ärendena har denna fråga inte besvarats, vilket till del antagligen representerar ett internt bortfall. För cirka en femtedel av ärendena har svaret varit att en brottsanmälan inte upprättats.

Sammanlagt har det i enkäten redovisats åtgärder som lågt räknat innebär ett konkret återförande av brottsvinster om tiotals miljoner kronor och undanröjande av fortsatt brottslighet av värden som uppgår till högre belopp. Det saknas tydliga definitioner inom den gemensamma satsningen för resultatet av de olika formerna av tillgångsinriktad brottsbekämpning. Den vanligaste säkrade tillgången i ärendena är kontanter. Därutöver rör det sig främst om säkrade tillgångar i form av fordon, fastigheter och andra kapitalvaror. Det vanligaste sättet som ekonomiskt utbyte av brott har återförts eller förhindrats är genom återkrav och stoppade utbetalningar från Försäkringskassan. Taxeringshöjningar beslutade av Skatteverket är ytterligare en förhållandevis vanlig åtgärd som förekommit i ärendena.

Av de sammantaget 78 avslutade ärendena har enbart nio utvärderats av RUC. Det är enbart tre regioner som redovisat att ärenden utvärderats.¹

Det har producerats 91 rapporter kopplat till de ärenden som avslutats under 2010. Rapporterna avser cirka 60 ärenden. Dessutom har det redovisats cirka 45 delrapporter i 23 ärenden.

Ekonomi

Aktionsgrupper

Tabell 4. Ekonomisk redovisning för Aktionsgrupperna 2010

	Tilldelade medel (tkr)	Utfall (tkr)	Återstående (tkr)
Totalt	183 400	158 527	24 873

Aktionsgruppernas budget är fastställd till 917 000 kronor per individ, vilket innebär en total budget på 183 400 000 kronor. Den totala förbrukningen av de tilldelade medlen vid actionsgrupperna uppgår till 86 procent. Förbrukningen skiljer sig så till vida att det lägsta utfallet är på 81 och det högsta 95 procent.

Den största kostnaden för samtliga actionsgrupper är lönekostnader. Lokalkostnaderna och resekostnaderna är de poster som ligger under den förväntade förbrukningen. En orsak är att den lokala polismyndigheten i vissa fall finansierar de lokaler som upplåtits för den verksamhet som actionsgruppen bedriver.

Mobiliseringen mot grov organiserad brottslighet, dnr IR-977-4022/10, s 8.

¹ Antalet utvärderade ärenden kan vara större eftersom det finns ett visst bortfall för denna fråga.

Utfallet av resekostnader beror på att det nationella samarbetet mellan actionsgrupperna över regiongränserna ännu är under utveckling. Resandet i actionsgruppen har varit mindre än det var tänkt och satsningen har beskrivits mer som en regional resursförstärkning än en nationell satsning.² Rörligheten av personal över regiongränserna har dock ökat.

NUC

Tabell 5. Ekonomisk redovisning för NUC 2010

	Tilldelade medel (tkr)	Utfall (tkr)	Återstående (tkr)
Totalt	1 000	1 472	- 472

Den ekonomiska redovisningen avseende NUC visar ett utfall på 147 procent. De stora posterna för denna verksamhet är hänförliga till löneposter och övriga kostnader såsom datautrustning och inventarier. En förklaring till utfallet är att verksamheten under året startats upp och det har krävts investeringar både i ombyggnationer, datorer och inventarier.

RUC

Tabell 6. Ekonomisk redovisning för RUC 2010

	Tilldelade medel (tkr)	Utfall (tkr)	Återstående (tkr)
Totalt	11 580	11 317	263

Utfallet av den ekonomiska redovisningen avseende RUC, visar att 98 procent av de tilldelade medlen förbrukats. Förbrukning mellan de olika regionerna varierar från 58 procent till 189 procent. Differensen förklaras av skillnader i personalnumerär och resursinsats, vilket i sin tur beror på olikheter i belastningen mellan regionerna. Tilldelningen av medel står nämligen inte i relation till belastningen.

De största posterna är hänförliga till lönekostnader följt av övriga kostnader och lokalkostnader. Differensen syns bland annat i posten lönekostnader och beror till viss del på att vissa RUC inte har övertid och traktamenten. Även fordonskostnader varierar kraftigt. Kostnaden för lokaler och driftskostnader för dessa redovisas inte av några RUC. Detta beror på att RUC i dessa fall sitter tillsammans med annan verksamhet hos myndigheten och av den anledningen inte kan särredovisa detta för RUC. Kostnaden finansieras därför av den övriga verksamheten.

² Rikspolisstyrelsens Internrevisionsrapport, 2010-12-15, Granskning av mobiliseringen mot grov organiserad brottslighet, dnr IR-977-4022/10, s 3.

Brå:s utvärdering

Brå (Brottsförebyggande rådet) genomför under tiden augusti 2010 till oktober 2011 en utvärdering av den myndighetsgemensamma satsningen mot grov organiserad brottslighet. Utvärderingen sker på uppdrag av Samverkansrådet.

Bakgrunden till uppdraget är att den nya strukturen innebär en förändring av organisation och arbetsformer. Utvärderingen ska belysa hela kedjan från Samverkansrådets underlag, till att göra prioriteringar, till det faktiska utfallet i operativa ärenden. Vidare ingår hur det operativa arbetet följs upp och hur erfarenheter från verksamheten sprids inom myndigheterna. ”Projektet kommer att få betydelse för utvecklingen av den myndighetsgemensamma satsningen och även för de involverade myndigheternas arbete. Framför allt kommer en helhetsbild skapa förutsättningar för en diskussion och det bör vara möjligt att göra justeringar inom organisation och arbetssätt.”¹

---

¹ Samarbetsavtal: utvärderingen av den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet, dnr A-480-902/10, 2010-09-01, Projektplan, s. 2.

Reflektion och framåtblick från Operativa rådet

Reflektion

Ett och ett halvt år har nu gått sedan satsningen mot grov organiserad brottslighet startade. Efter förra årsskiftet reflekterade jag över hur arbetet förflutit samt vad vi borde bli bättre på. Nu kan jag konstatera att vi blivit starkare och lärt oss att utnyttja våra samlade resurser på ett effektivare och intelligentare sätt.

Ytterligare en myndighet, Försäkringskassan, har tillkommit vid rådet under 2010. Deras kunskaper och underrättelser för bekämpningen av grov organiserad brottslighet kommer att göra arbetet mer komplett.

Under 2010 har vi tillsammans genomfört ett stort antal insatser. Vid årsskiftet hade vi tolv pågående insatser. Totalt har operativa rådets insatser lett till att 56 personer lagförts med domar på närmare sammanlagt 200 fängelseår. Detta tycker jag är ett gott resultat. Vi får dock inte luta oss tillbaka och vara nöjda. Kampen med att bekämpa organiserad brottslighet måste fortsätta att utvecklas. Det ska bli ännu jobbigare att vara livsstilskriminell.

Jag nämnde förra året att det viktigaste för år 2010 var att ge den nationella ansatsen fullt genomslag och öka interaktionen mellan de sju regionerna. När jag nu ser tillbaka kan jag konstatera att vi blivit allt bättre på det. Bland annat har vi under året som gått arbetat över större geografiska områden än tidigare genom att aktionsgrupperna varit rörligare över regiongränserna.

Denna utveckling hoppas jag håller i sig. Det ger både bättre effekter för verksamheten och för den enskilde medarbetaren som vinner nya erfarenheter genom att samarbeta med kollegor från andra regioner.

Avslutningsvis vill jag tacka för det goda samarbetet med rådets medlemmar samt den innehållsrika och utvecklande tid jag haft som ordförande. Jag önskar rikskriminalchef Klas Friberg välkommen som ny ordförande för Operativa rådet.

Tommy Hydfors
Fd. ordförande i Operativa rådet

Framåtblick

Efter att ha varit borta från sakområdet, bekämpningen av den grova och organiserade brottsligheten, i knappt två år vill jag gärna som ny ordförande för Operativa rådet dela med mig av några reflektioner och tankar.

Det har hänt mycket positivt och konstruktivt sedan regeringsbeslutet om satsningen mot den organiserade brottsligheten den 17 juli 2008. Det finns nu en strukturerad myndighetssamverkan på både strategisk och operativ nivå i Sverige. Det har åstadkommit konkreta resultat som en följd av bekämpningen som inte hade varit möjliga tidigare.

Jag bedömer att det nu finns goda förutsättningar för oss att ta ett steg till i bekämpningen av den organiserade brottsligheten inom ramen för den struktur som nu finns.

Efter mitt första möte som ordförande den 15 december 2010 kunde jag konstatera att vi för år 2011 har ett kvalitativt bra underrättelsematerial vad gäller "Strategiska personer inom GOB" som ett resultat av tillämpningen av en ny metod, den arboristiska modellen.

Min målsättning är nu att vi, samverkande myndigheter, tillsammans inom den beslutade inriktningen tydligt ska fokusera oss mot dessa personer under år 2011.

Klas Friberg
Ordförande i Operativa rådet

Bilaga 1. Princip för uppföljning och återrapportering av insatserna

Uppföljningen av den särskilda satsningen mot grov organiserad brottslighet ska enligt direktiven i regeringsuppdraget¹ ske på ett sådant sätt att: "... den satsning som nu genomförs också kan följas upp på samma sätt som sker beträffande annan polisverksamhet." Det finns dock betydande svårigheter att följa detta direktiv eftersom förutsättningarna i flera avseenden avviker mycket från det som typiskt gäller för polisverksamheten:

- Resultatet för den särskilda satsningen omfattar inte enbart polisens arbete utan även övriga samverkande myndigheters.
- Resultatet för den särskilda satsningen avser inte enbart avslutade ärenden. Även pågående ärenden ingår i det som ska följas upp – till och med den (för) beredande fasen ska följas upp.
- Det arbete som pågår i RUC och den verksamhet som bedrivs av Kriminalvården kopplat till insatsen faller ofta inte inom insatstiden.
- Underlaget för redovisningen, sett till det förhållandevis begränsade antalet ärenden och insatser, är betydligt mindre, och därmed mer utsatt för slumpmässighet, än resultatet av polisverksamhet i stort.
- Resultatet avser inte enbart beslut som tagits inom polisens utredningsverksamhet eller av åklagare. Snarare är det domar och beslut i brottmål vid domstolarna som utgör de mest väsentliga kvantitativa resultatmåttet för effekten i första hand i Sverige men också i andra länder.
- Tiden från det att ett ärende (brottsanmälan) inom en beslutad insats upprättas och besluten tas i rättskedjan är ofta betydligt längre än för majoriteten av brottsärenden.
- Tillgångsriktad brottsbekämpning är en central del av den myndighetsgemensamma satsningen. Det förekommer begränsad uppföljning av detta för övrig polisverksamhet.
- Uppföljningens fokus är inte enskilda brottsärenden. Det är istället beslutade insatser som kan omfatta många olika typer av anmälda brott och ärenden.

- Det är dessutom svårare än för övrig polisverksamhet att ange korrekt huvudbrottstyp, eftersom det många gånger inte är samma brottstyper som utgör grund för misstanke, som redovisas till åklagare och som sedermera förs upp i domstol. Alla dessa kan också avvika från den brottstyp som inledningsvis utgjorde huvudsakligt fokus för insatsen.

De insatser och ärenden som hanteras i och genom Operativa rådet avser kvalitativa insatser mot mycket komplexa och omfattande brottsupplägg. Detta innebär att en jämförelse med det sätt som övrig polisverksamhet följs upp på med kvantitativa resultatmått i alla avseenden är svårare att analysera på ett rättvisande och korrekt sätt.

Med detta sagt, går det ändå att redovisa och jämföra årets resultat med tidigare perioder. Än så länge är dock satsningen så pass färsk att det inte går att dra några mer långtgående slutsatser om utvecklingen – åtminstone inte för de kvantitativa resultaten.

De fiktiva insatserna A–F visar olika förlopp. Alla utom E är att beteckna som högggradigt idealtypiska, främst i den meningen att de olika faserna inte löper parallellt. Insats E visar den parallella process mellan de olika faserna som kan pågå i insatserna. Insatserna i den särskilda satsningen har påbörjats och avslutats under perioden september 2009 till och med december 2010.

- A. Insatsen är exempel på en insats med huvuddelen av arbetet förlagt till 2010, men där resultatet till stor del kan vara avhängigt arbetet under 2009. Dessutom har domar fallit efter det att insatsen avslutats, och lagföringsprocessen fortgår 2011.
- B. Insatsen belyser en insats som enbart bedrivits under 2010, men där det ännu inte inletts någon mer påtaglig utredningsfas, och därmed inga tydliga effekter kan utläsas.
- C. Insatsen är mer eller mindre ideal utifrån ett uppföljningsperspektiv för 2010, även om den förberedande fasen skett under 2009.
- D. Insatsen är ett exempel på en insats som enbart omfattat del av spaningsfasen under 2010, och som sedan avslutats.

¹Ju 2008/5776/PO

- E Insatsen visar en mer realistisk bild av hur de olika faserna/processerna överlappar varandra. Det kan dessutom finns ännu flera parallella processer i den meningen att flera av faserna pågår samtidigt i flera olika riktningar och sammanhang.
- F Insatsen är likartad den insats B, med den skillnaden att F enbart befinner sig i spaningsfasen

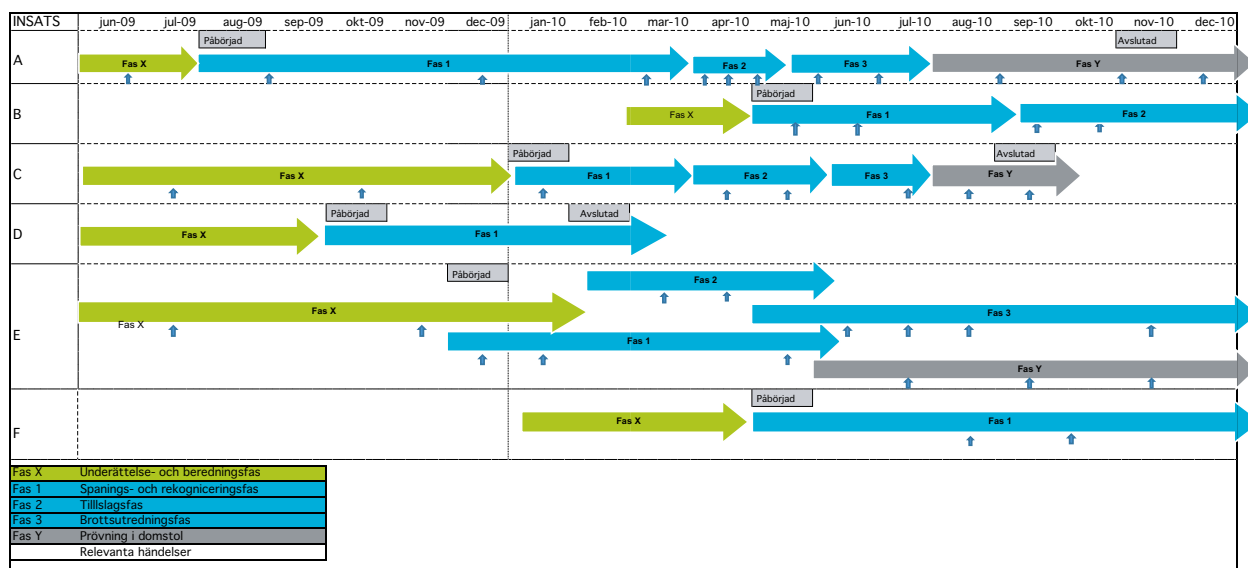
Faserna är olika långa och insatsernas omfattning och längd varierar mycket. Det är för tidigt, om det ens är eftersträvänsvärt, att låsa redovisningen av denna verksamhet till att enbart avse de insatser som avslutats. Istället försöker redovisningen att fånga de relevanta händelserna som skett under året. Det innebär att resultatet omfattar händelser i insatser som påbörjats före 2010 och sådana som pågår in på 2011.

I fokus för de relevanta händelserna är: misstänkta personer, häktade personer, anhållna personer, dömda personer, rättslig påföljd, tillgångsutredningar, brottsutbytesfrågor och samverkan.

Kvalitetssäkring av inrapporterad data

Den data som finns tillgänglig för händelser i insatserna kommer främst från en standardiserat redovisningsformulär i vilket myndigheterna/regionerna ska redovisa data månadsvis. En brist har varit att samma personer redovisas under flera månader – främst misstänkta, häktade respektive anhållna personer. Detta innebär att en summering av månadsdata riskerar att ge för höga antal. Efter det att kvalitetssäkringen utförts har vissa felaktigheter upptäckts, och korrigerats. Rutinerna för inrapportering kommer att ses över för att minimera risken för fel av den typ som nu upptäckts.

Figur 3. Schematisk bild av insatser (fiktiva) flöden över den tiden som den särskilda satsningen mot grov organiserad brottslighet har pågått.

Bilaga 2. Myndigheternas arbete med att återta brottsutbyte

De samverkande myndigheternas roller i den tillgångsinriktade brottsbekämpningen beskrivs i en rapport från Riksrevisionen.¹ För Ekobrottsmyndigheten, polismyndigheterna, Skatteverket och Tullverket ska arbetet mot vinning av brottslighet ske genom att identifiera, spåra och kartlägga vinster av brottslig verksamhet samt säkra egendom inför beslut om återförande av brottsutbyte.² Detta sker inom ramen för lagföringen. Därutöver sker arbetet mot vinning av brottslighet vid Skatteverket även inom ramen för beskattningen och vid Tullverket inom ramen för tullförfarandet. Båda dessa myndigheter kan yrka om betalningssäkring i domstol. Åklagare vid Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten har i egenskap av förundersökningsledare möjlighet att genom yrkande om kvarstad i domstol säkerställa betalningen av skadestånd, värdeförverkande och företagsbot. Kronofogdemyndighetens roll är verkställande, i detta fall avses främst att verkställa ansökningar om kvarstad och betalningssäkring.³

Tillgångsinriktad brottsbekämpning kan även avse arbete med andra förverkanden än värdeförverkanden.

Det finns även andra aktörer, däribland Försäkringskassan, som har också en betydande roll i det arbete som bidrar till att återta brottsutbyte samt förhindra att kriminella personer tillskansar sig brottsutbyte.

Förutsättningarna för tillgångsinriktad brottsbekämpning förändrades under 2008, då möjligheterna att förverka brottsutbyte utvidgades. Sammantaget för de 23 insatserna bedöms genomslaget för detta arbete emellertid än så länge vara begränsat i förhållande till den höga ambitionsnivån. De hinder som har identifierats avser främst brist på kunskap och resurs för utredning och säkrande av tillgångar samt att detta arbete emellanåt upplevs som relativt komplicerat av aktörerna. En framgångsfaktor är sannolikt uthållighet, i meningen att de samverkande myndigheterna utvecklar och hittar formerna för ett effektivt samarbete för detta ändamål.

Ekobrottsmyndigheten har inrättat en nationell specialistfunktion för brottsutbytesfrågor. Funktionens mål är att nationellt och myndighetsöverskridande ge stöd till den operativa verksamheten vid varje myndighet så att brottsutbytesfrågorna kan handläggas enligt den metod och med de verktyg som är mest effektiva i det enskilda fallet. Funktionen ska också ta fram utbildningar och metodstöd för arbetet med dessa frågor. De som ingår i denna specialistfunktion är Ekobrottsmyndigheten, Kronofogden, Rikspolisstyrelsen, Skatteverket, Tullverket och Åklagarmyndigheten. Samarbetet mellan den myndighetsgemensamma satsningen mot grov organiserad brottslighet och den nationella specialistfunktionen för brottsutbytesfrågor bör komma att utvecklas. Det kan också nämnas att Åklagarmyndigheten har utvecklat en särskild snabbmodell för förenklade tillgångsutredningar som underlättar åklagarnas ställningstaganden om värdet att gå vidare med en fördjupad tillgångsutredning.

¹ Statens insatser för att komma åt brottslig verksamhet – ett bättre samarbete ger högre utbyte (RiR 2010:26).

² För polismyndigheterna gäller inte formulering: inför beslut om återförande, istället är det ett beslut om detta.

³ Statens insatser för att komma åt brottslig verksamhet – ett bättre samarbete ger högre utbyte (RiR 2010:26, s. 18f.).

Utgivare:
Rikspolisstyrelsen
Box 12256
102 26 Stockholm